

Správa o výsledku kontroly 2022

Národné zdravotné registre NCZI

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Národné centrum zdravotníckych informácií

NCZI je príspevkovou organizáciou Ministerstva zdravotníctva SR. Vykonáva úlohy v oblasti informatizácie zdravotníctva, správy Národného zdravotníckeho informačného systému, poskytovania knižnično-informačných služieb, **spravovania 14 národných zdravotných registrov (ďalej len „NZR“ alebo „registre“)** a iné.

Cieľom registrov je vytvárať prostredie pre zhromažďovanie, spracovávanie a analyzovanie údajov o hromadne sa vyskytujúcich a spoločensky závažných skupinách chorôb v SR. Výstupy z nich sú podnetom pre optimalizáciu opatrení nielen v zdravotnej, ale aj v ekonomickej a sociálnej oblasti. **Ich efektivita by mala určovať stratégiu zdravotnej politiky v SR.¹**

Ako sme postupovali

Kontrola bola vykonaná **ako kontrola výkonnosti**. Použili sme kontrolórske postupy a techniky vychádzajúce z medzinárodných kontrolórskych štandardov (ISSAI) pre výkonnostnú kontrolu, najmä preskúvanie dokladov a dokumentov, analytické metódy, priame pozorovanie, rozhovory a dotazníkové prieskumy. **Kontrolovaným obdobím boli roky 2019 – 2021 a súvisiace obdobie.**

Prečo sme kontrolovali

Pri príprave kontroly NKÚ SR identifikoval po stretnutiach so zainteresovanými stranami v oblasti NZR viaceré riziká: neadekvátne manažérske riadenie, nesprávne nastavenie metodiky pre lekárov k vyplňovaniu hlásení, nedostatočné zabezpečenie relevantnosti a presnosti zbieraných dát, rezervy vo využiteľnosti dát, ich nevyužívanie v aplikačnej praxi, poverenie sprostredkovateľa zberom a správou dát a neefektívne vynakladania verejných prostriedkov na správu registrov. Tieto riziká sa kontrolou aj potvrdili.

Čo sme zistili

- **Oblasť NZR nebola adekvátne riadená z dôvodu viacerých manažérskych zlyhaní** (napr. absencia strategicko-plánovacieho koncepčného dokumentu, nevydávanie interných normatívnych aktov riadenia, nefunkčný a neúčinný vnútorný kontrolný systém).
- Lekári, ktorí naplňajú zdravotníckymi údajmi NZR, **boli zaťažovaní zberom údajov aj prostredníctvom hlásení,² ktoré už malo NCZI k dispozícii z iných zdrojov** (napr. dáta zdravotných poisťovní, eZdravie).
- **NCZI nepristupovalo aktívne k prijímaniu opatrení na zabezpečenie relevantnosti, presnosti a spoľahlivosti dát v NZR** (napr. nezavedlo štandardizovaný postup pri tvorbe registrov, ktorý by zdefinoval jasné pravidlá pre ich spravovanie; lekári neboli metodicky riadení; metodika zberu dát nebola prehodnocovaná na základe potrieb používateľov, absentoval automatizovaný systém overovania, porovnávania a vyhodnocovania dát z registrov a pod.).
- **NCZI nemalo objektívne informácie o počte novodiagnostikovaných pacientov v SR.** Bez takýchto informácií hrozí riziko, že **počty novodiagnostikovaných pacientov** budú len odhadované, **a preto nebudú dostatočne presné a spoľahlivé pre tvorbu a výkon štátnej zdravotnej politiky** a tiež na stanovenie cielených preventívnych opatrení až na úroveň okresov.
- **Nefunkčnosť viacerých registrov, ako aj ich nedostatočná naplnenosť a oneskorené spracovanie údajov, zakladá riziko nepoužiteľnosti dát na účely tvorby a výkonu štátnej zdravotnej politiky.**
- **V národnom onkologickom registri boli k 31. 12. 2021 spracované údaje len do roku 2012.** Časový sklz spracovania týchto dát má negatívny vplyv na hodnotenie vývoja onkologických chorôb a ich vplyvu na zdravotný stav populácie v SR, ako aj na prijímanie preventívnych opatrení.
- NKÚ SR identifikoval značné rezervy v dosahovaní maximálnej efektívnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov na zabezpečenie spravovania NZR.

¹ Webová stránka NCZI, <https://www.nczisk.sk/Registre/Narodne-zdravotne-registre/Pages/default.aspx>

² Hlásenie – formulár, v ktorom poskytovatelia zdravotnej starostlivosti uvádzajú údaje o zdravotnom stave pacienta a zasielajú NCZI ako zdroj pre naplňovanie registra.

Všetky informácie a nedostatky zistené NKÚ SR poukazujú na nekonceptné a nedostatočné riadenie a spravovanie zdravotníckych dát v rámci NZR. Zároveň odhaľujú manažérske a riadiace zlyhania NCZI v tejto oblasti, ako aj zlyhania gestora štátnej zdravotnej politiky – Ministerstva zdravotníctva SR.

Čo odporúčame

*„Zdravie je kľúčovým faktorom rozvoja spoločnosti. Zachovanie a zlepšovanie zdravia je najlepšou investíciou pre silnú ekonomiku a spokojnú spoločnosť. Štátna zdravotná politika je strategickou rozvojovou politikou spoločnosti“.*³ NKÚ SR upozorňuje, že bez relevantných, aktuálnych a spoľahlivých zdravotníckych dát nemožno správne vykonávať proces jej tvorby, realizácie a ani jej hodnotenia. Aj po finančnej stránke ide o významnú verejnú politiku. Výdavky na zdravotníctvo v SR oscilujú každoročne na úrovni 7 % HDP.

Rovnako, bez relevantných, aktuálnych a spoľahlivých dát nemožno plnohodnotne a na odbornej úrovni vykonávať vedu, výskum a prinášať inovácie v oblasti zdravotníctva. Problémom môže byť aj správne medzinárodné vykazovanie.

Preto NKÚ SR navrhuje výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre zdravotníctvo, aby zaviazal a požadoval od Ministerstva zdravotníctva SR ako gestora štátnej zdravotnej politiky:

- prijať také systémové opatrenia, aby štát disponoval relevantnými, presnými a spoľahlivými zdravotníckymi dátami a využíval ich pri kvalifikovanej tvorbe a výkone štátnej zdravotnej politiky;
- v pravidelných intervaloch informovať výbor o stave zabezpečenia systému zberu, spravovania a využívania zdravotníckych dát na účely tvorby a výkonu štátnej zdravotnej politiky.

NKÚ SR navrhol NCZI desať odporúčaní, ako napríklad vypracovať strategicko-plánovací koncepčný dokument, ktorý by stanovoval a riešil strednodobé ciele a vízie rozvoja registrov; stanoviť jasné pravidlá pre spravovanie každého registra; vypracovať metodiku hlásení pre všetky registre v spolupráci so zainteresovanými stranami, s cieľom pozitívne ovplyvniť kvalitu zbieraných údajov a plnenie hlásnej povinnosti zo strany spravodajských jednotiek; zabezpečiť zdroj údajov, na základe ktorého bude možné objektívne vyhodnotiť plnenie hlásnej povinnosti pre zabezpečenie presných a spoľahlivých dát; zabezpečiť zavedenie funkčného systému validácie dát.

³ Koncepcia štátnej politiky zdravia, https://www.ruvztn.sk/koncepcia_SP_zdravia_SR.pdf

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontroly bolo preveriť procesy zabezpečujúce dáta v NZR.

Predmetom kontroly bolo preveriť systém zberu a spravovania zdravotníckych dát v NZR. Predmet kontroly bol preverený prostredníctvom zodpovedania hlavnej a kľúčových otázok kontroly.

Hlavná otázka kontroly:

- Plní si NCZI dostatočne svoju úlohu pri správe NZR?

Kľúčové otázky kontroly:

1. Bol dostatočne zabezpečený systém zberu zdravotníckych dát v NZR?

- Bola oblasť registrov adekvátne riadená?
- Bola metodika k vyplňovaniu hlásení v rámci registrov správna?
- Bola zabezpečená relevantnosť zbieraných dát?
- Bola zabezpečená presnosť zbieraných dát?

2. Bol dostatočne zabezpečený systém spravovania zdravotníckych dát v NZR?

- Boli registre v praxi reálne využiteľné a ich dáta využívané?
- Bolo poverenie sprostredkovateľa zberom a správou dát správne?
- Boli verejné prostriedky vynakladané na správu registrov efektívne?

Kontrola bola vykonaná ako kontrola výkonnosti. **Hlavnými hodnotiacimi podmienkami boli odpovede na uvedené kľúčové otázky na základe vopred stanovených kritérií.** NCZI bolo riadne oboznámené so stanovenými kritériami a nemalo voči nim výhrady. Vyhodnotenie kritérií kontroly je uvedené v prílohe č. 1 tejto správy.

Rámec kontrolnej akcie

Kontrola bola realizovaná podľa príslušných ustanovení zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v zmysle medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). **Kontrolovaným obdobím boli roky 2019 až 2021 a súvisiace obdobia.**

Použitými metódami boli: preskúvanie dokladov a dokumentov, analytické metódy, priame pozorovanie a rozhovory. V rámci výkonu kontroly boli NKÚ SR vykonané dva dotazníkové prieskumy. Dotazníkový prieskum pre spravodajské jednotky, ktoré naplňajú zdravotníckymi dátami NZR (oslovených 2 930 lekárov) s návratnosťou takmer 14 %. Dotazník bol distribuovaný prostredníctvom spolupráce so Slovenskou lekárskou spoločnosťou. Druhý dotazníkový prieskum bol zameraný na potenciálnych používateľov dát z NZR (oslovených 18 organizácií – lekárske odborné spoločnosti a SAV) s návratnosťou 72 %.

Výsledky kontrolnej akcie

1 SYSTÉM ZBERU ZDRAVOTNÍCKYCH DÁT V NZR

Manažérske riadenie Národných zdravotných registrov zlyháva

Oblasť NZR nebola adekvátne riadená z dôvodu viacerých manažérskych zlyhaní. NCZI nemalo schválený strategicko-plánovací koncepčný dokument, ktorý by stanovoval a riešil strednodobé ciele a vízie rozvoja NZR.

V súvislosti s absenciou strategicko-plánovacieho koncepčného dokumentu upozorňuje NKÚ SR na riziko nekonceptného a nekoordinovaného systému riadenia v oblasti NZR. Taktiež konštatuje, že častá zmena štatutárneho orgánu kontrolovaného subjektu môže mať negatívny vplyv na kontinuitu smerovania rozvoja NZR a ich reálneho využitia v praxi.

NKÚ SR poukazuje na fakt, že **kvalitne vypracované strategicko-plánovacie koncepčné dokumenty eliminujú „ad hoc“ rozhodovania**, ktoré sa realizujú vo väčšine prípadoch v časovej tiesni a s rizikom nehospodárneho a neefektívneho vynakladania verejných prostriedkov vo vzťahu k očakávaným výsledkom.

NCZI nemalo vypracované interné predpisy, ktoré by podrobnejšie upravovali postupy a metódy výkonu konkrétnych činností v oblasti NZR. Hoci kontrola NKÚ SR poukázala na ich nevyhnutnosť. **Vydávanie interných normatívnych aktov riadenia je neoddeliteľnou súčasťou manažérskeho riadenia organizácie**, ako aj uplatnenia právnej zodpovednosti za neplnenie povinností zo strany zamestnancov, a rovnako aj zabezpečenia personálnej zastupiteľnosti a riadneho chodu organizácie.

V kontrolovanom období **sa nevykonali v rámci jednotlivých stupňov riadenia NCZI interné kontroly** zamerané na odborné činnosti v oblasti NZR. Ani vytvorený dozorný orgán Ministerstva zdravotníctva SR nevykonával žiadnu kontrolnú činnosť zameranú na fungovanie registrov a tiež sa tejto oblasti na svojich zasadaniach nevenoval.

Uvedené zistenia indikujú **nefunkčnosť a neúčinnosť vnútorného kontrolného systému NCZI v oblasti spravovania registrov**. Fungujúca vnútorná kontrola je jeden zo základných prvkov koncepčného a koordinovaného riadenia, ktorá umožňuje manažmentu, okrem iného, získavať najmä relevantné informácie o problémoch a následne mu umožňuje prijímať adekvátne opatrenia na zlepšenie fungovania systému v oblasti NZR. **Nevykonávanie kontrol svedčí o pasívnom prístupe manažmentu k riadeniu NZR.**

Metodika národných zdravotných registrov bola nedostatočná

Preverení správnosti metodiky⁴ v rámci NZR bolo zistené, že **NCZI nemalo zavedený štandardizovaný postup pri tvorbe registrov, ktorý by zadefinoval jasné pravidlá pre ich spravovanie**. Nemalo vypracovanú metodiku k vyplňovaniu hlásení pre registre (okrem národného onkologického registra), a to aj napriek nízkemu plneniu hlásnej povinnosti zo strany spravodajských jednotiek (ďalej len „SJ“⁵).

NCZI nemalo tiež zavedený systematický postup zisťovania prístupnosti⁶ a zrozumiteľnosti hlásení pre SJ. Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že hoci národný onkologický register mal vypracovanú metodiku, táto bola nedostatočne zrozumiteľná pre 55 % respondentov. Pre ostatné registre bola zrozumiteľnosť hlásení na úrovni 47 %.

NKÚ SR poukazuje na riziko, že **ak nebudú spravodajské jednotky dostatočne metodicky riadené a metodika nebude dostatočne prístupná a zrozumiteľná, bude to mať negatívny vplyv na kvalitu zbieraných údajov a plnenie hlásnej povinnosti**.

NCZI systematicky nemonitorovalo, neanalyzovalo a preto ani neznižovalo záťaž poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. **SJ boli zaťažené aj zberom údajov, ktoré malo NCZI k dispozícii z iných zdrojov (napr. dáta zdravotných poisťovní, eZdravie).** Príkladom dobrej praxe, ako bolo možné znížiť záťaž SJ, bol národný register úrazov vyžadujúci poskytnutie ústavnej zdravotnej starostlivosti. Pri tomto registri NCZI využilo databázu hospitalizovaných a od roku 2019 bol tento register čiastočne napĺňaný prostredníctvom tejto databázy.

NCZI neoprávnene upravovalo formu hlásení (počet, názov, obsah a pod.), ktoré boli stanovené vyhláškou Ministerstva zdravotníctva SR. NKÚ SR zdôrazňuje, že **uvedené zmeny mohli vyvolať neistotu u SJ, ako si plniť hlásnu povinnosť vyplývajúcu z príslušného zákona a vyhlášky**.

Na základe stanovených kritérií NKÚ SR konštatuje, že **metodika v rámci NZR nebola nastavená správne**.

Chýbali opatrenia na zabezpečenie relevantnosti zbieraných dát v NZR

Kontrolovaný subjekt nemal zavedený systematický postup na zisťovanie a vyhodnocovanie spokojnosti používateľov dát z registrov a ani ho v kontrolovanom období cielene nezisťoval.

NCZI tiež systematicky neprehodnocovalo metodiku zberu dát na základe potrieb používateľov.

⁴ Metodika – postup pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti ako správne vyplniť hlásenia.

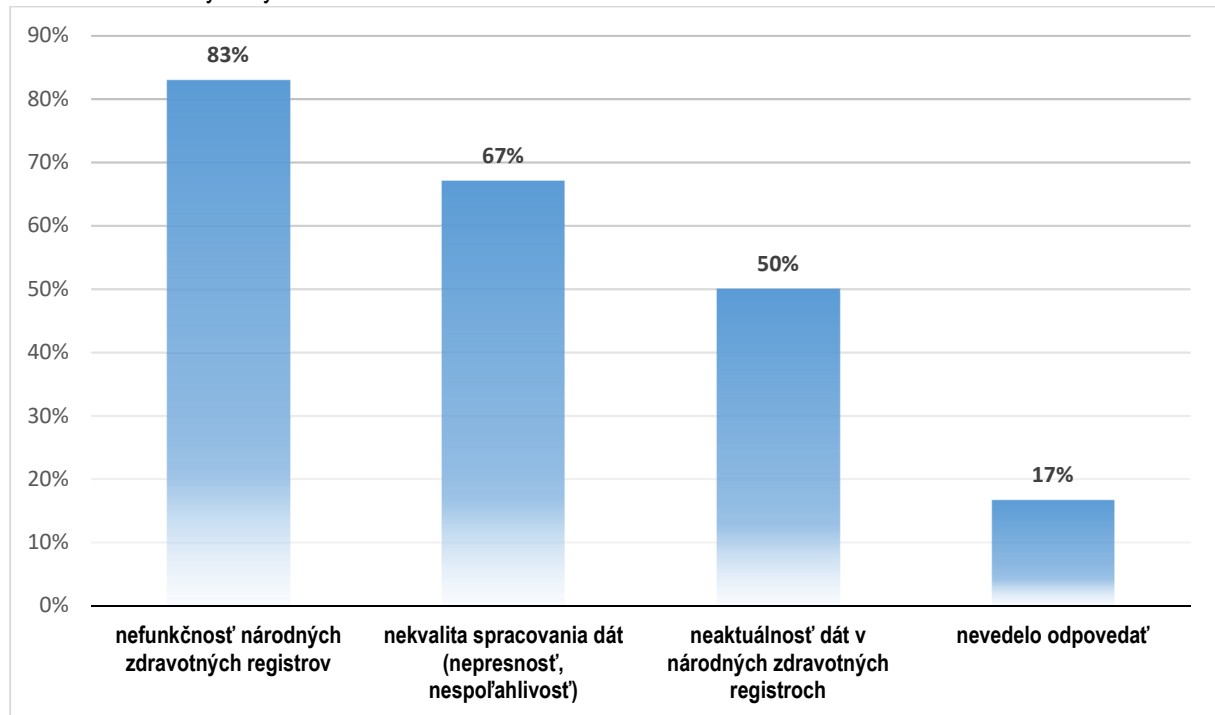
⁵ Spravodajské jednotky – sú poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí sú zo zákona povinní zasielať hlásenia do NZR.

⁶ Prístupnosť hlásení – hlásenia sú ľahko dostupné a dohľadateľné pre spravodajské jednotky.

NCZI neprehodnocovalo metodiku zberu dát na základe potrieb používateľov a nezisťovalo ich spokojnosť s poskytnutými dátami z NZR. Hrozí tak riziko, že **zbierané a spravované dáta nebudú spĺňať súčasné ani potenciálne potreby ich používateľov, a z tohto dôvodu nebudú v praxi reálne využiteľné a ani využívané.**

Z dotazníkového prieskumu NKÚ SR pre používateľov dát vyplynulo, že **54 % respondentov nevyužíva dáta z NZR**. Nasledujúci graf č. 1 uvádza dôvody, pre ktoré používatelia nevyužívajú dáta z NZR:

Graf. č. 1 – Dôvody nevyužívania dát z NZR

Na základe vopred stanovených kritérií NKÚ SR konštatuje, že **NCZI neprijalo dostatočné opatrenia na zabezpečenie relevantnosti zbieraných dát.**

NCZI neprijímalo opatrenia na zabezpečenie presnosti a spoľahlivosti dát v NZR

Jedným z hlavných dôvodov nefunkčnosti a nenaplnenosti NZR bolo **nezasielanie hlásení zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti**. Napriek tomu NCZI neiniciovalo využitie sankčných mechanizmov. Z dotazníkového prieskumu vyplynulo, že hlavnými dôvodmi nezasielania hlásení do NZR bola **časová náročnosť vyplňovania hlásení, veľké množstvo požadovaných údajov, nedostatočne finančne ohodnotená činnosť, nedostatočná informovanosť o účele zberu údajov zo strany NCZI, ako aj duplicitné zbieranie rovnakých údajov a nejasná metodika k vyplňovaniu hlásení.**

NCZI nemalo objektívne informácie o počte novodiagnostikovaných prípadov (incidenčné prípady), preto plnenie hlásnej povinnosti len odhadovalo.

NKÚ SR upozorňuje, že ak NCZI nebude poznať počty incidenčných prípadov⁷ v SR, hrozí riziko, že **zdravotnícke dáta budú len odhadované. Nebudú dostatočne presné a spoľahlivé pre tvorbu a výkon štátnej zdravotnej politiky a tiež na stanovenie cieľových preventívnych opatrení až na úroveň okresov.**

NCZI nemalo zavedený automatizovaný systém overovania, porovnávania a vyhodnocovania dát z NZR. Nedostatočná validácia údajovej základne a procesov zberu dát tak môže ovplyvniť presnosť a spoľahlivosť zbieraných údajov.

NKÚ SR zdôrazňuje, že plnohodnotný a komplexný systém validácie dát sa dá realizovať len vtedy, ak existujú iné zdroje štruktúrovaných dát, s ktorými je možné zbierané dáta overiť, porovnať a vyhodnotiť. **Je nevyhnutné,**

⁷ Incidenčné prípady – sú novodiagnostikované prípady ochorení.

aby tieto dáta podliehali automatizovaným kontrolným procesom, a to na účely eliminovania rizika zlyhania ľudského faktora pri ich spracovaní.

NKÚ SR hodnotí negatívne skutočnosť, že **NCZI nepristupovalo aktívne k prijímaniu opatrení na zabezpečenie presnosti a spoľahlivosti dát.**

2. SYSTÉM SPRACOVANIA ZDRAVOTNÍCKYCH DÁT V NZR

Nedostatočné spracovanie a nefunkčnosť dát v národných zdravotných registroch

Preverení systému zberu a spracovania dát v rámci 13 registrov bolo zistené, že úroveň ich spracovania bola rôzna. Národný skriningový register (povinnosť NCZI spravovať register od roku 2021), národný register asistovanej reprodukcie (od roku 2015) a národný register zápalových reumatických chorôb (od roku 2013) **boli v kontrolovanom období úplne nefunkčné.**

Tri NZR (Národný register zápalových reumatických chorôb; národný register osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb, na ktorých bolo páchané násilie; národný register osôb s úrazom vyžadujúcim poskytnutie ústavnej zdravotnej starostlivosti) **sú pripravovanou novelou príslušného zákona navrhnuté na vyradenie, a to z dôvodu problémov v aplikačnej praxi.**

Viaceré registre boli využiteľné len čiastočne, najmä z dôvodu neplnenia hlásnej povinnosti zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, a preto bola ich využiteľnosť pre aplikačnú prax otázna. K takýmto registrom napríklad patrili – národný register chronických pľúcnych chorôb (nedostatočná hlásna povinnosť o pacientoch s chronickou obštrukčnou chorobou a o pacientoch so spánkovými poruchami), národný register chorôb obehovej sústavy (nekompletné údaje z hlásenia o pacientovi s kardiochirurgickým výkonom; hlásnu povinnosť si plnili len dve z troch SJ) a národný register diabetes mellitus (SJ nezasielajú hlásenia o dospelom pacientovi s diabetes mellitus).

Nefunkčnosť viacerých NZR, ich nedostatočná naplnenosť, či oneskorené spracovanie údajov sú dôvodom nepoužiteľnosti dát na účely tvorby a výkonu štátnej zdravotnej politiky.

Národný onkologický register nemal v kontrolovanom období spracované údaje od roku 2012! V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje, že **niekoľkoročný časový sklz spracovania týchto dát má negatívny vplyv na kvalifikovanú tvorbu štátnej zdravotnej politiky a jej výkon.** Je otázne, do akej miery možno využiť niekoľko rokov staré údaje na hodnotenie vývoja onkologických chorôb a ich vplyvu na zdravotný stav populácie, ako aj na prijímanie preventívnych opatrení.

Využiteľnosť dát z registrov je otázna

Dáta z NZR boli Ministerstvu zdravotníctva SR poskytované len na základe „ad hoc“ požiadaviek pre odborné podujatia, konferencie, mediálne výstupy a pod. **NCZI nemalo s MZ SR zavedený systém odovzdávania, prípadne zdieľania údajov z NZR na účely tvorby a výkonu štátnej zdravotnej politiky.**

Dvaja zo zákonných používateľov dát z registrov (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvo financií SR) neprejavili záujem o využitie zdravotníckych dát z registrov, nepožiadali o ne, takže ich nevyužívali ani na svoje analytické účely.

Z dotazníkového prieskumu NKÚ SR pre používateľov dát vyplynulo, že **54 % respondentov nevyužíva dáta z NZR najmä z dôvodu nefunkčnosti registrov, ako aj kvôli nepresnosti, nespoľahlivosti a neaktuálnosti spravovaných dát.**

Na základe kontrolou zistených skutočností a dotazníkového prieskumu možno konštatovať, že **súčasné spracovanie národných zdravotných registrov bolo nedostatočné, a preto boli výstupy z jednotlivých zdravotných registrov využívané len minimálne, čo spochybňuje samotnú opodstatnenosť týchto registrov.**

Zber a spracovanie dát sprostredkovateľom bol bez dohľadu a kontroly

NCZI poverilo v kontrolovanom období zberom a spracovávaním dát v rámci národného artroplastického registra sprostredkovateľa (univerzitnú nemocnicu), avšak **nevykonávalo kontrolu, resp. dohľad nad takýmto sprostredkovaným zberom a spracovaním dát.**

NCZI nevyžadovalo od sprostredkovateľa ani plnenie zmluvných povinností, napríklad predloženie správy o vedení registra po ukončení kalendárneho roka, čo **svedčí o jeho pasívnom a formálnom konaní.**

NKÚ SR upozorňuje, že **poverením sprostredkovateľa zberom a spracovávaním dát sa NCZI, ako zákonný garant zabezpečenia kvality, nezbavuje zodpovednosti za spravovanie NZR.**

Verejné prostriedky na správu registrov neboli vynaložené maximálne efektívne

Preverenie efektívnosti verejných prostriedkov vynaložených na spravovanie NZR bolo zistené, že **NCZI v kontrolovanom období nemonitorovalo ani nevyhodnocovalo využívanie finančných prostriedkov na správu NZR.** Aj uvedené poukazuje na skutočnosť, že **spravovanie registrov v kontrolovanom období nebolo prioritou vedenia NCZI.**

Výdavky priamo súvisiace so spravovaním NZR v kontrolovanom období boli vo výške 2 062 613,55 eur. Z toho mzdové náklady vo výške 1 401 050,46 eur, výdavky na softwarové práce a konzultácie vo výške 15 175,20 eur, na služby sprostredkovateľa vo výške 234 000,00 eur a na prevádzku informačného systému vo výške 412 387,89 eur.

NKÚ SR identifikoval značné rezervy v dosahovaní maximálnej efektívnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov na zabezpečenie spravovania NZR, čo preukazujú tiež zistenia uvedené v tejto správe o výsledku kontroly.

Záver

Ambíciou kontroly NKÚ SR bolo napomôcť zlepšiť systém správy dát národných zdravotných registrov, ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre zlepšenie riadenia, ako aj samotného poskytovania zdravotnej starostlivosti v SR. Preto NKÚ SR preveril procesy zabezpečujúce dáta registrov a ich využitie. Riziká identifikované pri príprave kontroly sa v plnom rozsahu potvrdili. NKÚ SR preukázal, že **NCZI si nedostatočne plnilo svoju úlohu pri správe národných zdravotných registrov.**

Dáta z väčšiny registrov nemohli byť v praxi plnohodnotne využiteľné, a to najmä z dôvodu nefunkčnosti a nenaplnenosti registrov, neaktuálnosti dát, neoverovania ich spoľahlivosti a pod. Z týchto dôvodov sa znižuje, dokonca až úplne stráca informačná hodnota dát z NZR a ich reálne využitie v praxi.

V prípade, ak nenastanú zmeny v systéme zberu a spravovania zdravotníckych dát, hrozí riziko, že **rozhodnutia v rámci štátnej zdravotnej politiky budú v rozpore so zásadami „dobrého hospodára“ pri vynakladaní verejných prostriedkov a môžu mať aj negatívny vplyv najmä na zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti v SR.**

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrolovaný subjekt nevzniesol žiadne námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR, Priemyselná 2, 824 73 Bratislava 26

☎ +421 250 114 911, ✉ info@nku.gov.sk

Národné centrum zdravotníckych informácií, Lazaretská 26, 811 09 Bratislava – Staré Mesto

☎ +421 2 57 269 111, ✉ podatelna@nczisk.sk

Zoznam použitých skratiek

HDP	hrubý domáci produkt
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NZR alebo registre	národné zdravotné registre
SJ alebo poskytovatelia zdravotnej starostlivosti	spravodajská jednotka

Vyhodnotenie kritérií kontroly

NKÚ SR pri príprave kontroly zorganizoval viacero pracovných stretnutí so zúčastnenými stranami (stakeholdermi) na účely identifikovania potenciálnych rizík v oblasti NZR. Následne boli potenciálne riziká pretransformované na kontrolné otázky. Išlo o stretnutia s odborníkmi na zdravotnicke dáta, Štatistickým úradom SR, spravodajskými jednotkami (Fakultná nemocnica v Trnave), akademickou obcou (SZU), odbornými lekáorskými spoločnosťami (Slovenskou diabetologickou spoločnosťou, Slovenskou kardiologickou spoločnosťou), Ústavom experimentálnej onkológie BMC SAV, Národným onkologickým inštitútom, Všeobecnou zdravotnou poisťovňou (krajská pobočka Trnava), Inštitútom zdravotných analýz, Ministerstvom zdravotníctva SR a aj so samotným NCZI. Kritériá kontroly (očakávaný stav) vychádzali z dobrej praxe NKÚ SR ako národnej autority externej kontroly a zo zásad uvedených v „Kódexe postupov pre európsku štatistiku“. Nasledujúca tabuľka znázorňuje vyhodnotenie kritérií v kontrolovanom subjekte po ukončení kontroly.

Otázky kontroly	Kritériá kontroly	NCZI
➤ Bola oblasť NZR adekvátne riadená?	Oblasť NZR bude adekvátne riadená, ak má NCZI vytvorené postupy pre riadenie, činnosti v rámci NZR sú vykonávané na základe zadefinovaných a schválených postupov s jasne vymedzenou zodpovednosťou a zároveň manažment pravidelne kontroluje plnenie zverených úloh a prijíma adekvátne opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov	
➤ Bola metodika k hláseniam v rámci NZR správna?	Metodika k vyplňovaniu hlásení v rámci NZR bude správna vtedy, ak ju NCZI kreuje v spolupráci so SJ a používateľmi dát. Metodika je pre SJ zrozumiteľná a dostupná, a zároveň NCZI zisťuje jej zrozumiteľnosť. NCZI monitoruje záťaž SJ a stanovuje si ciele na jej postupné znižovanie a obmedzovanie priamych zisťovaní.	
➤ Bola zabezpečená relevantnosť zbieraných dát?	Relevantnosť zbieraných dát bude zabezpečená vtedy, ak zbierané a spravované dáta spĺňajú potenciálne potreby ich používateľov. NCZI zisťuje spokojnosť u používateľov dát a prehodnocuje metodiku zberu dát na základe potrieb používateľov.	
➤ Bola zabezpečená presnosť zbieraných dát?	Presnosť zbieraných dát bude zabezpečená vtedy, ak si SJ plnia hlásnu povinnosť v zmysle zákona (vyhlášky), zároveň sú zo strany NCZI overované, porovnávané a vyhodnocované tieto dáta z iných zdrojov s cieľom zlepšiť zdrojové údaje, procesy a výstupy. NCZI disponuje počtom incidenčných prípadov a informáciou o plnení hlásnej povinnosti. Ďalej NCZI má prijaté adekvátne opatrenia na elimináciu duplicity hlásení od SJ.	
➤ Boli vybrané NZR v praxi reálne využiteľné a využívané?	NZR budú v praxi reálne využiteľné, ak nie sú ich dáta oneskorene spracované, resp. v nich neabsentujú aktuálne dáta. Používatelia sa v dotazníkovom prieskume vyjadria, že údaje z NZR sú pre nich využiteľné.	
➤ Bolo poverenie sprostredkovateľa zberom a spracovávaním dát vo vybraných NZR správne?	Poverenie sprostredkovateľa zberom a spracovávaním dát vo vybraných NZR bude správne vtedy, ak NCZI preukáže a riadne odôvodní potrebu preniesť zber a spracovávanie zdravotníckych dát na sprostredkovateľa. Zároveň je vykonávaný dohľad NCZI nad sprostredkovateľom, a to nielen formálne.	
➤ Boli verejné prostriedky vynakladané na správu NZR efektívne?	Verejné prostriedky budú vynakladané na správu NZR efektívne vtedy, ak sú dáta z NZR v praxi reálne využiteľné a využívané používateľmi. Zároveň NCZI monitoruje a vyhodnocuje využívanie verejných prostriedkov na správu NZR.	

 neplnenie kritéria

 kontrolovaný subjekt mal v plnení kritéria rezervy a je priestor na zlepšenie

 (s)plnenie kritéria